

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vinařský zákon a realita

Víno bylo vždy považováno za „nápoj kulturní“, společenský a i v dnešní době nalézá své místo – dosti často v různých podobách, které předčily i zákonodárcovy představy. Ve městech se rodí vinotéky a stává se módou vlastnit „vinný box“ v některé „bance vín“. Ale jaké víno vlastně pijeme? A víme, co znamenají jednotlivá označení?

Víno bylo vždy považováno za „nápoj kulturní“, společenský a i v dnešní době nalézá své místo – dosti často v různých podobách, které předčily i zákonodárcovy představy. Ve městech se rodí vinotéky a stává se módou vlastnit „vinný box“ v některé „bance vín“. Ale jaké víno vlastně pijeme? A víme, co znamenají jednotlivá označení?

Výrazným průlomem byl zákon 115/1995 Sbírky, který byl novelizován zákonem 216/2000 Sb. Poslední jmenovaná novela velmi zpřesnila (a zpřísnila) označování vín. Nejprve však třeba říci, že zde hovoříme o tom, co vymezuje §2 „Vinařského zákona“, tedy zákona 115/1995 Sb., ve znění novely 216/2000 Sb. – hovoříme o révě vinné, tedy o odrůdách rodu *Vitis*, různé křížence apod. Již zde nás napadá kontrast s občasným zneužitím důvěřivosti spotřebitelů – například záměna burčáku a „jabčáku“ či různé příměsy do burčáku, kterým má být dle zákona rozuměno: „burčákem částečně prokvašený hroznový mošt obsahující nejméně 1 % objemové skutečného obsahu alkoholu a nejvýše tři pětiny celkového obsahu alkoholu“. Zdá se Vám také občas „burčáková sezóna nekonečná“? Či naopak máte pocit, že přece ještě nemůže být víno zralé?! Mnoho prodejců nerespektuje ustanovení zákona § 15 odstavec 2: „Burčák lze vyrábět za účelem prodeje a prodávat pouze v období od 15. srpna do 30. listopadu kalendářního roku sklizně hroznů révy vinné...“. Burčák je zařazen pod paragraf hovořící o prodeji nalévaného vína, nepředpokládá se tedy klasické lahvování – je pravděpodobné, že by potom musel výrobce splnit požadavky na označení, jako u běžného vína (viz níže). §15 je ostatně „poučný“ obzvláště svým prvním odstavcem, který by si měl vzít k srdci nejen barman či restaurátér: „Při prodeji nalévaného vína je zakázáno mísit víno z načatých lahví. Mísení vína s vodou, sodovkou či minerálkou (vinný střík) je dovoleno pouze na přání zákazníka a v jeho přítomnosti. Při podávání vína v originální lahvi smí být lahev otvírána jen před zákazníkem.“ Přinesení již otevřené lahve tedy není slušností obsluhujícího personálu, nýbrž porušením zákona, jakož i míchání vinného stříku „kdesi v zákulisí“.

Nepochybně jedním z nejdůležitějších atributů každého vína je správné zařazení do „určité kategorie“ – ostatně právě od toho se často odvozuje cena vína, neboť i laika zaujme fakt, že se jedná o „víno s přívlastkem“ apod. Základní zákonné třídění hovoří o rozdělení na: stolní víno, jakostní víno, víno s přívlastkem, šumivé víno, perlivé víno, aromatizované víno, likérové víno (dle §6 Vinařského zákona). Stolní víno bývá často neprávem souhrnně označeno za „víno krabicové“ – existují jistá tradiční stolní vína, která jsou balena do skleněných lahví a nelze je sumárně označit za „špatná“ – jedná se o vína s nižší cukernatostí, přičemž pro účely tohoto zákona se stupněm cukernatosti myslí obsah zkvasitelných cukrů v hroznech, vyjádřený v kilogramech na 100 litrů hroznového moštu (potažmo zákon definuje hroznový mošt jako tekutý neředěný produkt získaný přirozenou cestou nebo fyzikálním postupem z čerstvých vinných hroznů, v němž obsah alkoholu nepřekračuje 1 % objemové a dodává, že zahuštěným hroznovým moštem se rozumí nekaramelizovaný hroznový mošt, který byl vyroben částečným odstraněním vody a vykazuje minimální hodnotu cukernatosti 51 %.) Stolní víno je tedy nad hranicí jedenácti, výjimečně deseti stupňů cukernatosti.

Za „vyšší kategorií“ nežli vína stolní lze označit jakostní vína, jejichž cukernatost je nejméně 15 stupňů. Poněkud zarážející je následné dělení jakostních vín na odrůdová a známková. § 8 říká: „Odrůdové jakostní víno musí obsahovat nejméně 85 % vína vyrobeného z odrůdy uvedené na obalu. Znamkové jakostní víno smí být vyráběno pouze smísením odrůdových jakostních vín“. Oněch 85% je zarážejících ve srovnání s „prakticky nejvyšší kategorií“ vín a to vín přívlastkových, neboli predikátních - i u nich je stanoveno, že „ Víno s přívlastkem musí obsahovat nejméně 85 % vína vyrobeného z odrůdy uvedené na obalu.“ Logika věci však hovoří spíše pro vyšší obsah „toho, co je na etiketě“.

Není nezajímavé další dělení vín přívlastkových - můžeme hovořit o „kabinetu, pozdním sběru, výběru z hroznů, výběru z bobulí, ledovém víně a slámovém víně“. Jednotlivé druhy se od sebe liší stupněm cukernatosti a také základním způsobem zpracování. Kabinetní víno má devatenáct stupňů cukernatosti, pozdní sběr stupňů 21, výběr z hroznů 24, výběr z bobulí 27. „Specialitou“ je víno ledové, kdy zákon hovoří o nutnosti sklídit víno takto označené při mínus šesti stupních Celsia (a nižších), i v průběhu zpracování musí být tato teplota zachována a mošt takto získaný musí vykazovat nejméně 27 stupňů cukernatosti. Podobně je tomu u vína slámového, které se vyznačuje tím, že hrozny jsou po sklizni uloženy na nejméně tři měsíce ke skladování na slámě či rákosu a získaný mošt stejně jako u vína ledového vykazuje nejméně 27 stupňů cukernatosti.

Zákonodárce již v úpravě nehovoří o „specialitách“ vinařů, jako jsou vína typu „barrique“, mešní či kosher vína. V případě vín označených jako „barrique“ považují toto zákonodárcovo opomenutí za výraznou vadu. Barikové víno má za podmínku zrání v dubovém sudu, který se takto použije pouze jednou (víno pak získává nezaměnitelný buket). Otázkou je označování vín za mešní či kosher. U mešního vína se jedná obvykle o polosuché víno, starší ročník, vhodné k delšímu skladování - ne vždy je však patrné, že by víno prošlo církevním schválením a pakliže i ano, není význam tohoto aktu tak závažný, jako u označení „kosher“. Kosher víno je vyráběno dle přísných (náboženských) norem, je kontrolováno vrchním rabínem, je vyráběno židovskými věřícími apod. Dodržení přísných židovských náboženských norem má následně pochopitelně velký význam pro židovské věřící, neboť takto upravené víno je „čisté“ a použitelné při obřadech více či méně náboženských.

V zákoně by kdokoliv marně hledal označení „šampaňské“, neboť zákonodárce dodržel velmi důležitou zásadu, které by se dala shrnout slovy „Mimo Champagne, není champagnského“. Musíme tak striktně rozlišovat vína šumivá a perlivá - vína šumivá dělíme na šumivé víno, jakostní šumivé víno (sekt), jakostní šumivé víno vinařské oblasti (sekt vinařské oblasti), pěstitelský sekt. Rozdíl mezi vínem šumivým a perlivým je jasný - perlivé víno lze vyrábět z tuzemských vín stolních nebo jakostních sycením oxidem uhličitým, zatímco u šumivých vín řízení kvasného procesu bylo prováděno pouze chlazením nebo jiným fyzikálním způsobem.

Zákon pomýšlí i na vína aromatizovaná, kdy je nejlépe citovat zákonodárce: „Aromatizované víno lze vyrábět z vína nebo hroznového moštu nebo z vykvašeného hroznového moštu a jejich směsí, s přísadkou vody, nejvýše však 15 %, jejich aromatizací pomocí přírodních aromatických látek nebo povolených aromatických extraktů, aromatických bylin nebo koření, popřípadě povolených přídatných látek ochucujících. K doslazení je možno použít sacharózu, hroznový mošt nebo zahuštěný hroznový mošt. K doalkoholizování se smí použít přírodní líh tak, aby skutečný obsah alkoholu v konečném výrobku dosahoval nejméně 14,5 % a nejvýše 22 % objemových.“ Dodá-li se do takto zpracovaného vína aromatických látek z pelyňku, můžeme hovořit o vermutu, pakliže je dochuceno chininem, zákon dovoluje užití jedině výrazu „víno s chininem“ a byl-li užit pelyněk a hořec (příčemž se víno zbarvilo do žluta či do červena), hovoříme o „Americanu“.

Závěrem lze rozlišit vína likérová (musí vykazovat nejméně 15 % objemových a nejvýše 22 % objemových skutečného obsahu alkoholu a nejméně 17,5 % objemových celkového obsahu alkoholu).

Tato vína bývají často různě zaměňována a v poslední době se vůbec můžeme setkat s „pěkným balením“, které je však někdy velmi klamavé (nikoliv nepravdivé). Na láhvi je například přidána samolepka, která připomíná zlatou či stříbrnou medaili, přičemž až při bližším ohledání zjistíme, že je na této „medaili“ jen uveden název výrobce apod., přičemž víno žádnou soutěží neprošlo, natožpak aby získalo ocenění. Tyto případy klamání spotřebitele jsou našťastí poměrně výjimečné, ačkoliv je jisté, že zákazník musí být při nákupu obezřetnější, nežli v minulosti.

A co by tedy mělo být na lahvách uvedeno?! Jistěže obchodní jméno a sídlo výrobce, popřípadě distributora, který uvádí víno do oběhu, dále název vína podle zařazení uvedeného v §6 (popřípadě v §8, 9, 9a, 9c nebo 9d), obsahem balení v ml, cl, l nebo hl, označením šarže, skutečným obsahem alkoholu v procentech objemových, u vín určených k vývozu údajem, že víno bylo vyrobeno v České republice. Se vzrůstající kvalitou vína deklarovanou na etiketě (víno jakostní, víno s přívlastkem, víno z dovozu...) vzrůstají i nároky na přesnější označení. Bohužel často chybí údaj o roku sklizně, případně je zaměňován s rokem lahvování (a naopak). Pokud chceme pít „kulturní nápoje“, bude zřejmě třeba, aby i jejich výrobci byli „kulturní“ a tedy i zákonů znalí.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)